

MIRRA

tager tid

Fra hårdkogt kriminel til socialrådgiver. **Jan Mansur Hussain har været ude på en lang rejse, siden han som 17-årig første gang kom i fængsel. Det vidner en rød mappe fyldt med dokumenter og retsudskrifter om.**

Vendepunktet kom, da han mødte en socialrådgiver i Kriminalforsorgen. Hun var vedholdende og fik ham til at holde fast i planen om at tage en uddannelse. Og som mentor for udsatte ledige, siger Jan Mansur Hussein:

- Hverken jeg eller andre kan lave mirakler på hverken tre måneder, seks måneder eller et år. Det tager tid at bygge udsatte borgere op igen. »

MARKER

FRA HÅRDKOGT KRIMINEL til socialrådgiver

- Jeg blev mere og mere ligeglad. Jeg gik fra at være en lille forvirret dreng, som bare gerne ville være noget, til at blive en hårdkogt kriminel. En dag stod jeg pludselig selv med tykke guldkæder om halsen, dyre armbåndsure, store biler og flere penge, end jeg kunne bruge. Vi har mødt **Jan Mansur Hussain**, som i dag er "blevet til noget": Socialrådgiver og mentor for udsatte ledige.

Jan Mansur Hussain sad til et møde i Køge, da hans telefon ringede. I røret var en ung, arbejdsløs borger, som han havde været mentor for i fem måneder. Jan Mansur Hussain vidste, at manden led af ludomani, var bipolar og især havde det svært, når han drak alkohol. Nu havde han fået et tilbagefald og sad i en spillehal i København.

- Han sagde, at han havde været ude at spille i 14 timer, og han stadig sad i spillehallen. Han lød helt desperat og sagde, at han ville hoppe ud foran en bil, hvis jeg ikke kom og hentede ham. Så måtte jeg smide, hvad jeg havde i hænderne, siger Jan Mansur Hussain.

Han sprang ud i sin bil og drøned ind mod København. På vej ind til byen ringede han til ludomani-centeret, hvor den unge mand havde været tilknyttet. De kunne ikke modtage ham. Så ringede Jan Mansur Hussain til den psykiatriske skadestue i Roskilde. De kunne godt. Kort efter ringede hans telefon igen. Det var den unge mands kæreste, der grådkvalt fortalte, at manden havde været hjemme for at tage alle parrets penge. Jan Mansur Hussain forsikrede hende, at han var på vej ind for at hente ham. Da Jan Mansur Hussain nåede frem, stod den unge mand stadig og kastede mønter i spilleautomaterne.

- Jeg måtte gå ind og rive ham ud. Så fik jeg ham kørt til den psykiatriske skadestue i Roskilde og sørgede for, at han blev indlagt der. I ugerne efter brugte jeg måske 8 til 10 timer om ugen på at rette ham op igen, siger Jan Mansur Hussain.

I dag er den unge ludoman startet i et program hos Anonyme Gamblere og deltager i et forløb hos

en psykiater. Der er ved at være dannet et overblik over hans gæld, og målet er, at han skal tage en uddannelse.

Jan Mansur Hussain siger, at der er lang vej igen. Men forløbet er ifølge ham et godt eksempel på den særlige rolle, mentorerne spiller.

- Jeg har været der, når han har haft det allersværest. Jeg har set ham bryde sammen og græde. Som mentor er jeg den der irriterende type, der er der hele tiden, så jeg lærer mine borgere ekstremt godt at kende, siger Jan Mansur Hussain.

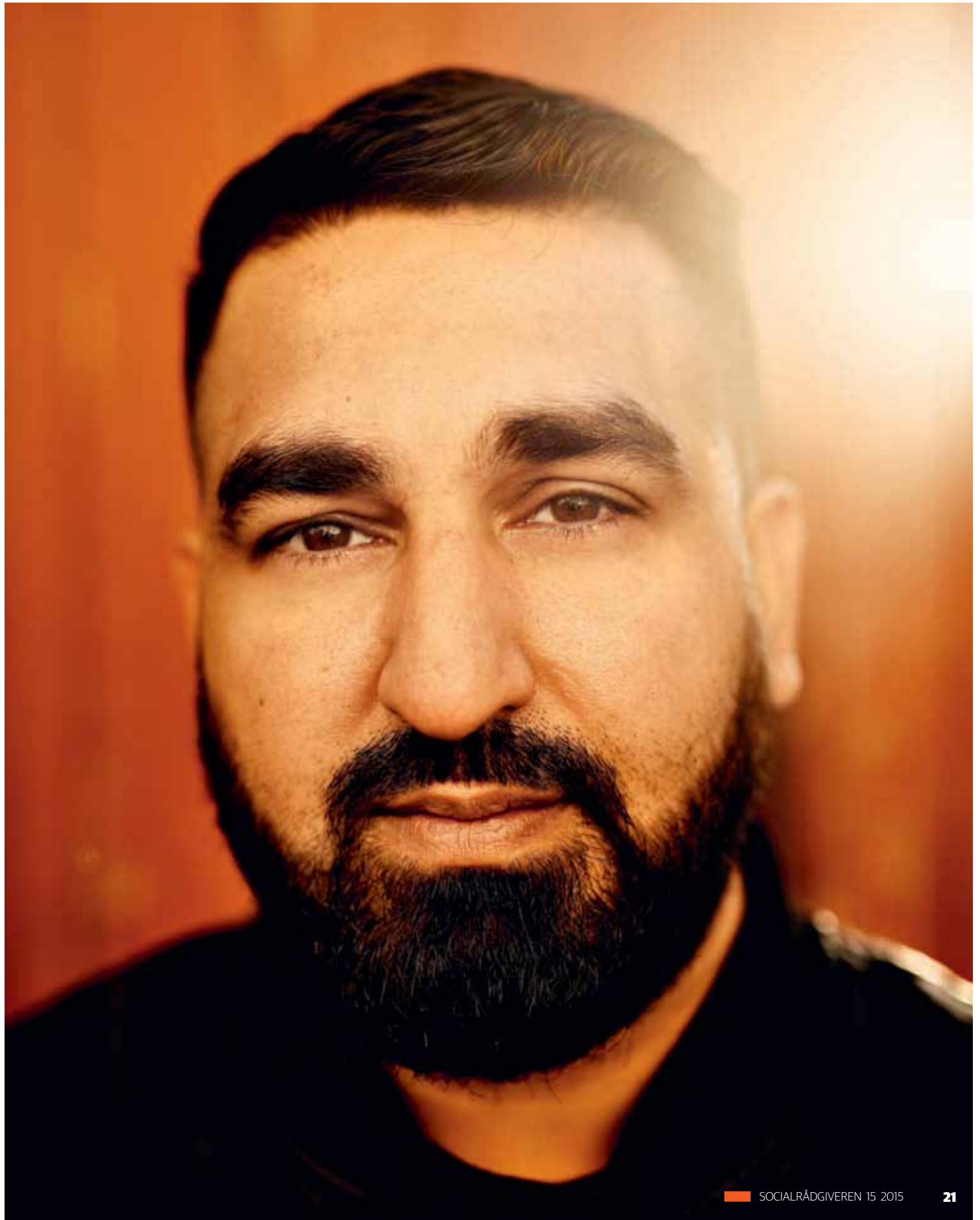
- Men jeg ved også, hvor vigtigt det er at være vedholdende. Jeg kan spejle mig selv i mange af mine borgere, fordi jeg selv har prøvet at stå i den situation, de står i.

Stigmatiseret og fortabt

Vi sidder i Jan Mansur Hussains stue i en lejlighed på Frederiksberg. Siden 2013 har den 35-årige socialrådgiver arbejdet som mentor og coach for ledige borgere – først hos en mindre mentorvirksomhed nord for København og siden marts i år hos anden aktør-virksomheden Matchgruppen. På stuebordet i den lyse lejlighed står en kande med friskbrygget kaffe og en skål med Matador Mix. Ude i køkkenet går Jan Mansur Hussains kone – som han mødte på socialrådgiveruddannelsen – rundt med parrets nyfødte dreng. Det emmer af familieidyl.

Men på sofaen ved siden af Jan Mansur Hussain ligger en rød mappe fyldt med dokumenter og retsudskrifter. De vidner alle om en tid, hvor hans liv var alt andet end idyllisk.

” Man tog alle de utilpassede unge fra København og satte os sammen på ét sted. Det kom der ikke noget godt ud af. Da jeg kom hjem fra kostskolen igen, var jeg blevet så fordærvet, at kommunen ikke vidste, hvad de skulle stille op med mig.

Jan Mansur Hussain, mentor

»

Jan Mansur Hussain var bare 13 år, da han blev smidt ud af skolen efter et slagsmål med en anden elev. Det var i midten af 1990'erne, og ingen andre skoler ville have den unge og vrede anden-generationsindvandrer, der dengang boede alene med sin mor og fem søskende i en lejlighed på Frederiksberg. I stedet sendte kommunen ham på en kostskole for utilpassede unge i Nordsjælland. Her lærte Jan Mansur Hussain mest af alt at ryge hash, stjæle og slå.

- Man tog alle de utilpassede unge fra København og satte os sammen på ét sted. Det kom der ikke noget godt ud af. Da jeg kom hjem fra kostskolen igen, var jeg blevet så fordærvet, at kommunen ikke vidste, hvad de skulle stille op med mig, siger Jan Mansur Hussain og holder en kort pause.

- Samtidig var både Ekstra Bladet og Dansk Folkeparti begyndt at køre kampagner mod indvandrere. For første gang følte jeg, at jeg ikke var velkommen i Danmark, selv om jeg er født og opvokset her. Jeg følte mig stigmatiseret og fortabt og fandt sammen med andre, der delte mine frustrationer.

Guldkæder og dyre armbåndsurre

Det blev starten på en lang kriminel løbebane. Jan Mansur Hussain var 17 år, da han første gang kom i fængsel. Sammen med nogle venner var han taget til en fest på Østerbro i København, og i fællesskab havde de overfaldet en dreng og kvæstet ham så voldsomt, at han endte med at blive lam.

Turen bag tremmer hærkede kun Jan Mansur Hussain endnu mere. Da han året efter kom ud, var han mere end klar til at arbejde for de ældre kriminelle, han havde lært at kende og at se op til i fængslet. En garvet bandeleder tog den unge teenager under sine vinger, og hos ham lærte Jan Mansur Hussain for alvor det kriminelle miljø at kende. I løbet af få år gik Jan Mansur Hussain fra at være stik-i-rend-drengen, der løste de beskidte opgaver, til selv at drive en omfattende handel med blandt andet narkotika og våben.

- Jeg blev mere og mere ligeglad. Jeg gik fra at være en lille, forvirret ung dreng, som bare gerne ville være noget, til at blive en hårdkogt kriminel. En dag stod jeg pludselig selv med tykke guldkæder om halsen, dyre armbåndsurre, store biler og flere penge, end jeg kunne bruge - præcis som de

kriminelle, jeg havde set op til som 17-18-årig. På mange måder havde jeg nærmest klaret det bedre end dem, siger han.

Lærte at forstå sig selv

Jan Mansur Hussain sidder og bladrer sig vej gennem bunken af dokumenter i mappen. Det er svært at forestille sig, at den nu 35-årige socialrådgiver er den samme mand, som kynisk kunne finde på at frihedsberøve og pine kunder, der ikke betalte deres regninger. En efterlysning fra Interpol ligger blandt stakken af fængselsdomme, han nåede at få: Vold, narkosalg og bedrageri er bare nogle af de ting, han er dømt for.

- Jeg kan slet ikke kende den person, der findes her, siger Jan Mansur Hussain.

Først da Jan Mansur Hussain for sjette gang på 10 år sad bag tremmer, begyndte han at tænke over, hvad han havde gang i. Han var blevet 27 år, og tanken om et liv ind og ud af fængselsystemet var begyndt at plage ham. Mens han sad i sin celle og så ud på den indelukkede gård, hvor fangerne gik rundt - ”abeburet” - begyndte han derfor at tænke over sin fremtid.

- Min samvittighed indhentede mig. Jeg havde en kæreste og var begyndt at tænke på børn, og jeg begyndte at spørge mig selv, om der overhovedet var en fremtid i det, jeg lavede, siger Jan Mansur Hussain.

Derfor rakte han ud efter hjælp. Vendepunktet kom, da han gennem Kriminalforsorgen fik kontakt til en socialrådgiver, som han følte forstod ham og hans situation. Hun hjalp Jan Mansur Hussain til at forstå, at han havde andre muligheder end kriminalitet.

Jan Mansur Hussain husker stadig, da hun sad over for ham og bladrede bunken med hans sag igennem og bagefter brugte lang tid på at tale med ham.

- Hun anerkendte mig for den, jeg var - samtidig med, at hun stillede krav til mig og lærte mig at sætte nogle mål og nå dem. Hun fik mig gennem programmet ”Nye Veje”, hvor jeg lærte at forstå mig selv og min vrede, mine tanker og konsekvenserne af mine handlinger. Det var også sammen med hende, at jeg lavede en plan for, at jeg skulle bruge de næste fem år på at tage en uddannelse og blive socialrådgiver.

- Der er enten brug for lovgivning, der stiller krav til fagligheden i mentorfaget, eller for at jobcentrene stiller skrappe krav til de anden aktører, de hyrer ind, siger Jan Mansur Hussain.

Det var svært, husker Jan Mansur Hussain. Der var masser af op- og nedture, og når det blev for hårdt, overvejede han at flygte tilbage til kriminaliteten.

- Nogle gange troede jeg ikke selv på det. Men hun var vedholdende og fik mig til at holde fast, husker Jan Mansur Hussain.

"Social vicevært"

Netop den forståelse og vedholdenhed er der også brug for, når det gælder den gruppe af ledige borgere, som han er mentor for, mener Jan Mansur Hussain. For meget ofte har de problemer ud over ledighed, forklarer han.

- De kæmper med gæld, misbrugsproblemer, kriminalitet, psykiske problemer eller har andre - ofte store - udfordringer, der først skal løses, inden de kan blive parate til ordinært arbejde eller uddannelse, siger Jan Mansur Hussain.

Når han bliver tilknyttet som mentor for en ny borger, består hans opgave derfor først og fremmest i at opbygge en tillids-

”Jeg har været der, når han har haft det allersværest. Jeg har set ham bryde sammen og græde. Som mentor er jeg den der irriterende type, der er der hele tiden, så jeg lærer mine borgere ekstremt godt at kende.

Jan Mansur Hussain, mentor

fuld relation til vedkommende, siger han. Først derefter kan han hjælpe borgeren til at komme videre. Som mentor fungerer Jan Mansur Hussain ofte som en form for ”social vicevært”, der blandt andet hjælper med at afklare gælds- og boligsituationen, sørge for at møderne på jobcenteret eller misbrugscenteret bliver overholdt eller med at forstå brevene fra kommunen eller politiet. Men tit handler opgaverne om mere end at hjælpe med få styr på de praktiske omstændigheder, forklarer han.

- Jeg bruger altid tid på at danne mig et billede af, hvad den reelle udfordring er. For borgere har en tendens til at forklare én virkelighed, når de sidder på jobcenteret - men når man så møder dem kontinuerligt over en længere periode, kommer den rigtige sandhed frem, siger Jan Mansur Hussain, som i sin tid som mentor har arbejdet med alt fra tidligere rocker- og bandemedlemmer og mangeårige stofafhængige, der skjulte deres misbrug, til borgere med udiagnosticerede psykiske lidelser.

” Som jeg forstår det, er mentorordningen én af de billigste løsninger, der findes i beskæftigelsesindsatsen. Så er det lidt mærkeligt, at man vil spare lige der.

Jan Mansur Hussain, mentor

BLÅ BOG Jan Mansur Hussain

- 35 år. Bor på Frederiksberg i København.
- Uddannet socialrådgiver og har siden 2013 arbejdet som mentor og coach for ledige borgere. Siden marts i år for anden aktør-virksomheden Matchgruppen, der har hovedsæde i Greve.
- Stiftede i 2009 foreningen Vores Unge, der hjælper utilpassede og kriminalitetstruede unge. Holder gennem foreningen også foredrag om sin egen fortid som kriminel.
- Er formand for FangeNetværket, der blandt andet arbejder for bedre resocialisering af tidligere indsatte.

» - Lige nu arbejder jeg eksempelvis med en borger, der lider af social angst, og som ikke kan lide at gå uden for sin dør. Ham bruger jeg meget tid på at tage med udenfor for at træne ham i at være sammen med andre mennesker, så det ikke føles så farligt for ham. Det kan virke simpelt, men det er en lang proces og en stor udfordring for ham. Og alternativet er, at han bliver hængende i systemet, fordi han ville blive væk fra møderne på jobcenteret, siger han.

Mentor for 10 til 12 borgere

For Jan Mansur Hussain betyder det meget at kunne møde borgerne og hjælpe dem, hvor de er. Ofte bruger han erfaringerne fra sit eget forløb, når han bliver matchet med en ny borger.

- Når jeg møder en borger, ved både han og jeg godt, at jeg ikke er deres ven – jeg har en professionel rolle, og jeg er der for at løse en opgave. Men samtidig oplever de at blive mødt på en helt anden måde, end de har prøvet før, og for at blive anerkendt for de udfordringer, de har, siger Jan Mansur Hussain, som bruger en stor del af sin tid som mentor på at bygge bro mellem det system, som borgerne ofte har set sig sure på, og borgerne selv.

- Jeg gør rigtig meget ud af, at mine borgere skal lære at forstå systemet. Jeg forsvaret ikke systemet, men jeg forklarer, hvad reglerne er, og hvordan det fungerer. Og når man har fortalt dem det et par gange, så forstår de som regel også, at det er ikke er sagsbehandleren, der er en idiot, og at det ikke er jobcenteret, der er efter dem – og så kan man komme videre, siger han.

Blandt hans mange succeshistorier er den 43-årige tidligere håndværker, som efter en rygskaade sad fast i kontanthjælps-systemet, men som nu er startet på en 9. klasse og næste år skal starte i uddannelse. Og det 23-årige tidligere bandedmedlem, som kæmpede med sociale problemer, et muligt hashmisbrug og en enorm mistillid til alle former for autoriteter – men som nu netop har skrevet under på en uddan-

nelsesaftale efter en vellykket praktikperiode på det praktiksted, som Jan Mansur Hussain efter måneders ugentlige besøg og timelange samtaler om konsekvenserne af hans kriminelle tilværelse fik den unge mand overtalt til at prøve.

- Han er eksemplet på en borger, som de fleste havde opgivet, og som ingen troede kunne blive til noget som helst. Men nu er han på vej i uddannelse, og inden for en til to måneder er han ude af jobcenterets hænder, siger Jan Mansur Hussain.

Og arbejdet som mentor er intenst. Han er mentor for 10-12 borgere ad gangen, og foruden telefonopkaldene og møderne på jobcentret, hos studievejlederen eller på misbrugscenteret besøger Jan Mansur Hussain dem alle minimum én gang om ugen – ofte på deres hjemmeadresse.

- Jeg er ude i felten hver dag, men selv om det kan være hårdt, er det også sindssygt givende. De ledige borgere udgør en udskalet og stigmatiseret gruppe, som konstant får at vide, at de er samfundsnassere og snyltere – der er jo ingen, der står op for at beskytte en kontanthjælpsmodtager. Derfor er det fedt at være med til at hjælpe nogle af dem videre.

Mindre støtte fra mentor

Men snart kan udsatte ledige få sværere ved at få adgang til en personlig hjælper, der kan støtte dem i kampen for at få et job. Med finansloven for 2016 har regeringen besluttet, at der skal spares 500 millioner kroner på at effektivisere indsatsen på kontanthjælpsområdet (se artikel side 4). En del af de besparelser skal findes ved at skære ned på kommunernes mentorordninger. Beslutningen bygger blandt andet på en evaluering af ordningen fra Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI), som blev offentliggjort i marts, og som i sin konklusion fremfører, at man ikke kan påvise nogen synlig effekt af mentorordningen.

Jan Mansur Hussain giver ikke meget for de resultater, SFI er nået frem til:

- Evalueringen viser, at en mentor ikke nødvendigvis kan hjælpe en borger inden for det første halvandet år, efter at mentorstøtten iværksættes. Men hvis en person har siddet fast og har haft så mange udfordringer, at de ikke har været på arbejdsmarkedet i 10-15 år, så kan hverken jeg eller andre komme ind og lave mirakler på hverken tre måneder, seks måneder eller et år. Det tager tid at bygge dem op igen, siger han.

Og i modsætning til SFI mener han, at mentorordningen gør en stor forskel for de mest udsatte ledige:

- Det er en gruppe af borgere, som har brug for en særlig støtte og for, at nogen i en periode kommer ind i deres liv og hjælper dem med at komme på rette spor. Ellers vil mange af dem gro fast i systemet og på offentlig forsørgelse. Eller falde helt ud og i stedet vende sig mod kriminalitet. Det er jeg slet ikke i tvivl om.

Efterlyser faglighed i branchen

Jan Mansur Hussain medgiver, at noget af den kritik, der i kølvandet på evalueringen fra SFI er blevet rettet mod mentorordningen, er berettiget. Men det kritiske lys skal i højere grad rettes mod fagligheden i branchen end mod ordningen som helhed, mener han.

- På nogle områder har fagligheden nok manglet lidt i vores branche, og der findes helt klart nogle brodne kar, der kun er ude på at tjene penge. Derfor er der enten brug for lovgivning, der stiller krav til fagligheden i mentorfaget, eller for at jobcentrene stiller skrappe krav til de anden aktører, de hyrer ind. Hvis de bliver bedre til det, vil det kun styrke det gode arbejde, der allerede foregår derude, siger Jan Mansur.

Han mener, at det kan vise sig at være katastrofalt at skære i mentorordningen:

- Hver eneste uge har vi borgere, som starter på uddannelser, i job eller i praktik efter at have hængt fast i systemet i mange år. Som jeg forstår det, er mentorordningen én af de billigste løsninger, der findes i beskæftigelsesindsatsen. Så er det lidt mærkeligt, at man vil spare lige der.

På rette vej...

På vej hjem fra arbejde, lige inden dette interview, ringede Jan Mansur Hussains telefon. I røret var den unge ludoman. Han havde lige været til møde hos Anonyme Gamblere og havde brug for at vende nogle tanker. I tre kvarter talte de to sammen, mens Jan Mansur Hussain kørte hjem fra kontoret i Køge til lejligheden på Frederiksberg.

- Han fortalte om mødet og om, at han havde haft nogle udfordringer med alkohol i weekenden. Det er tre uger siden, at han faldt i og sad i spillehallen, men jeg bruger stadig mange timer på ham om ugen, siger Jan Mansur Hussain, som skal besøge ham igen i næste uge.

- Han er på rette vej, men arbejdet er langt fra færdigt endnu. Jeg håber, at det lykkes for ham. **S**